

Tomàs Zamora

Aportacions per programa 2005

Quan pensem amb Andorra som conscients de que vivim en un país privilegiat protegit naturalment per els Pirineus. Sí, privilegiat en molts aspectes és veritat. Però també resulta evident que no ens conformem amb aquesta realitat perquè les nostres ambicions i les nostres conviccions ens impulsen a voler una societat més justa, més oberta, que sigui un exemple per als nostres veïns i demés països, que agafi lo bo i millor de les societats més avançades i equitatives adaptant-lo a les nostres dimensions. Andorra té la capacitat de transformar en positiu la seva societat tot i que pel moment han primat més els privilegis d'uns pocs i el enriquiment d'alguns privilegiats.

El nostre missatge ha de sumar diàleg i humilitat, dos característiques històriques del tarannà andorrà que han permès la seva subsistència a través dels segles. Explosió de diàleg amb tots els actors que configuren la societat andorrana. Pacte social (aquí encara no s'ha fet) entre assalariats via sindicats, empresaris via patronal, i govern. Humilitat per marcar una nova manera de fer, de treballar en els temes que són d'interès general i ens afecten a totes i a tots, a la immensa majoria. El PS ha de representar el nou socialisme, fort, tranquil i modern, tal i com s'està imposant arreu d'Europa.

Tot i que estem en fase d'aprenentatge (i parlar dels joves però també del partit ja que som un partit jove), som conscients que la retòrica en la política és important però com a joves preferim plantejar accions concretes, que desitgem siguin font de discussió, d'adaptació i després d'aprovació i acció.

1. Educació

- ✓ Ajudes a l'estudi a qui les necessiti i que cobreixin les despeses reals d'un estudiant
- ✓ Si volem que els nostres es quedin a estudiar a Andorra desenvolupar les formacions professionals i els estudis universitaris a La Universitat d'Andorra
- ✓ Invertir i finançar l'Escola Andorrana perquè sigui el centre i motor educatiu fort i laic d'aquest país. (no sempre hi ha el recursos necessaris, ni les infraestructures)
- ✓ Creació de places d'educació infantil, escoles bressol. Permetre que l'accés a aquests centres sigui assequible per la majoria
- ✓ (Aquesta és una idea copiada del programa del PSC que la vam trobar genial) Impulsar programes que permetin l'ús dels centres educatius 12 hores al dia, 7 dies a la setmana, 11 mesos a l'any, per desenvolupar activitats educatives i lleure educatiu. Perquè ens trobem que si els dos pares treballen no poden assumir durant les vacances escolars el tenir cura els nens i l'escola que està feta per això que amplii tots els seus horaris el màxim possible.
- ✓ Tots els alumnes sabran parlar francès, espanyol, català i anglès aquí a Andorra al sortir de l'escola
- ✓ Lluitar perquè no entri en vigor l'avant-projecte de la CASS que contempla que els majors d'edat han de cotitzar obligatòriament.

2. Habitatge Social

- ✓ Hem pres com a exemple, perquè és l'únic que hi ha, el de Prada Casadet és bo en quan a la forma ja que és un bloc d'edificis bonic i ben conservat (espai interior, zona de jocs pels nens), està molt ben cuidat. A més és una necessitat ja que hi ha llista

d'espera a la CASS. En quan al fons, pensem que la gestió i la inversió ha de venir de l'Estat i no de la Seguretat Social

- ✓ Hi haurien com a mínim d'haver 2 edificis similars dedicats al lloguer assequible i públic a Andorra la Vella, 2 més a Escaldes i 1 com a mínim a cada parròquia restant
- ✓ Recolzar iniciativa que s'està portant a terme des del Comú d'Andorra la Vella i Encamp.

3. Transport públic

- ✓ Aquest és el gran problema de sempre a d'Andorra: les cues. Però pensem que nosaltres mateixos no fem el suficient per canviar aquest tema, perquè tots agafem el cotxe -segurament és indispensable- però si desenvolupem el que és un transport públic eficient, hi ha demés si pot ser elèctric ja que les distàncies aquí a Andorra són generalment curtes, a pesar de que hi ha pujades i baixades fortes
- ✓ Desenvolupar la xarxa de transport públic. (més línies, més freqüència)
- ✓ Carril bus: targetes T-10 com a Barcelona, d'una manera a curt termini seria agreujar més el problema però estic convençut de que si hi ha més línies agafaríem més l'autobús i deixaríem més el cotxe a casa, s'ha de forçar la màquina, s'ha d'obligar a que hi hagi un carril bus
- ✓ Per aconseguir aquest objectiu de desenvolupar el transport públic i poc pol·luent, hi ha d'haver una forta conscienciació -pel centre ciutat potenciar recorreguts a peu o amb bici perquè les distàncies són molt i molt curtes i d'una punta d'Andorra la Vella a l'altra punta d'Escaldes no trigues ni 25 minuts- i si escau penalitzar la utilització del cotxe al centre de la ciutat (via peatges, prohibició de circular amb matrícula par certs dies...)
- ✓ Resulta evident que sense un bon transport públic (sense cues via carril bus, regular i eficient) és improbable reduir el nombre de vehicles que circulen per les nostres carreteres.

4. Zona de vianants

- ✓ Aquesta idea a mi m'agrada molt: que hi hagi una zona de vianants entre l'avinguda Meritxell i l'avinguda Carlemany, totalment tancada a la circulació, és evident que hi ha molts comerços i potser es podria obrir de 6 a 11 del matí per efectuar el repartiment de mercaderies, però són solucions que es poden fer perquè hi ha ciutats més grans, amb un centre molt més important hi ho han pogut fer, per tant aquí a Andorra crec que també ho podem fer. Aleshores s'haurien de construir pàrkings amb pisos perquè en algun lloc s'han de deixar els vehicles (1 al parc central, el que sobri ampliació parc central; 1 pàrking al pàrking Govern; 1 zona pàrking Escaldes). El turisme sens dubte consumirà més i millor en una zona de vianants. Els hotels ,com a d'altres casos a Suïssa, podrien tenir un vehicle elèctric per venir a buscar els clients i seria en un entorn sense sorolls
- ✓ S'han de buscar solucions per invertir una tendència il·lògica: la màquina (cotxe) no pot tenir més importància que l'home. S'ha donar doncs prioritat a les zones verdes, de vianants, i amb més raó amb un país de muntanya com el nostre on el nostre deure ha de ser protegir el nostre entorn i intentar esta en harmonia amb ell.

5. Dona

- ✓ Sigui lliure per elegir l'avortament, d'això ja ha fet la ponència l'Elisa
- ✓ Igualtat d'oportunitats, de reconeixements, de salaris, alts càrrecs, etc. etc.

6. Parelles de fet

- ✓ Que hi hagi un marc legal per eliminar la injustícia que representa que dos persones que estiguin casades tinguin més drets o més avantatges que dos persones que també s'estimen però no troben necessari passar per la església o pel Comú a anunciar-ho
- ✓ Que el matrimoni entre persones del mateix sexe sigui possible
- ✓ Que l'adopció de infants per part de matrimonis del mateix sexe.

7. Despenalització consum i venda cannabis

- ✓ Es una realitat entre els joves i en la societat a nivell històric. Existeix des de fa milers d'anys igual que el alcohol, aquest s'ha acceptat socialment i amés representar un comerç preponderant perquè hi ha molta venda, hi ha molts impostos que es cobren per l'Estat
- ✓ Amb la despenalització consum i venda cannabis s'hauria de fer el mateix, tenir més control sanitari, estaria més controlat i seria més lliure; i hi hauria un cobrament d'impostos que repercutiria a les arques de l'Estat.

8. RTVA

- ✓ Com que tenim alguns companys que treballen a la tele ens diuen que no hi acaba d'haver llibertat d'expressió, aleshores hem de fer alguna cosa perquè això pugui canviar, que tot i ser privada encara obté subvencions. Llavors llibertat informació, al servei de la ciutadania. NO a la manipulació
- ✓ Garantir la democràcia i el pluralisme als mitjans de comunicació a través de la creació d'un Consell Superior Audiovisual.

9. Consell General

- ✓ Trobem que és una instància encara d'alguna manera freda i s'hauria d'impulsar un nou Consell General que apropi el Consell a la ciutadania.

10. Apropament a Europa

- ✓ Potenciar Euroregió Pirineus (declaració de Vielha) ja que nosaltres podem ser la capital d'aquesta zona. Suposaria inversions en infraestructures: comunicacions transversals, millores carreteres, túnels. A més aquesta Euroregió és el nostre mercat natural
- ✓ Potenciar per reduir la entrada de cotxes l'arribada tren.

11. Món laboral i assistencial

- ✓ Fer créixer el salari mínim fins que cobreixi les necessitats bàsiques de les persones (pis, menjar i vestir). Molt ens sembla que amb 740€ avui en dia no hi arribem.
- ✓ Augmentar les vacances anuals a 28 dies laborables.
- ✓ Reducció de la jornada laboral a 39 hores.
- ✓ Paga doble per a tots els treballadors.
- ✓ Incentivar excedències laborals per tenir cura de la família, que puguin ser a temps parcial i compartides per homes i dones.
- ✓ Augmentar temps de baixa per maternitat a 20 setmanes.

12. CASS

- ✓ Cobertura Sanitària Universal
- ✓ Cobertura 100% despeses mèdiques si estàs de baixa laboral o atur
- ✓ Millorar les pensions mínimes amb increments superiors a l'IPC
- ✓ Afiliació obligatòria o si és assegurat privat no afiliar-se solament per als períodes que els interessa
- ✓ Pensionistes majors de 65 anys amb recursos reduïts que tinguessin garantides el 100% de les despeses mèdiques, metges, hospital, etc.
- ✓ Les viudes que potser no han cotitzat que cobressin el que hauria cobrat el seu marit, etc.
- ✓ Mares o pares solters: cobertura despeses mèdiques si estan a l'atur. Ajudes econòmiques per cobrir despeses educatives, etc.

13. Pacte social (negociació col·lectiva)

En el nostre Principat encara no s'ha produït, ni tan sols s'ha ratificat el "Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals de 1966". Però, després de veure els articles que no ha ratificat el Govern liberal de la Carta Social Europea (revisada) podem afirmar que tardarem molt a veure-ho.

Una idea del que signifiquen cada un dels articles no ratificats de la Carta Social Europea:

- ✓ 6. Tots els treballadors i patrons tenen el dret de negociar col·lectivament
- ✓ 16. La família, com a nucli fonamental de la societat, té dret a una protecció social, jurídica i econòmica apropiada per assegurar el seu ple desenvolupament
- ✓ 21. Les persones treballadores tenen el dret a ser informats i consultats dintre de la empresa
- ✓ 22. Les persones treballadores tenen dret a participar en la determinació i a la millora de les condicions de treball i del entorn laboral de la empresa
- ✓ 24. Totes les persones treballadores tenen dret a una protecció en cas d'acomiadament
- ✓ 25. Totes les persones treballadores tenen el dret a la protecció dels seus crèdits en cas de insolvència del patró
- ✓ 27. Totes les persones amb responsabilitats familiars que ocupin o desitgin ocupar un lloc de treball, tenen dret a fer-ho sense estar sotmesos a discriminacions i, en la mesura del que sigui possible, sense que hi hagi conflicte entre la tasca i les responsabilitats familiars.

Des de la Comissió, i esperem que futura JSA, del PS desitgem que siguin preses en compte aquestes aportacions, siguin font de discussió per les diferents Comissions del Partit i que siguin presents en el programa polític de les eleccions generals del 2005."

Transacció

Des dels joves del PS desitgem ..." i només aportar "junt amb les aportacions exposades al llarg del debat del Congrés

